

MAATSCHAPPELIJKE EN JURIDISCHE DIENSTVERLENING
Herman Colleniusstraat 18
9718 KT Groningen
tel. 050 312 61 23
fax 050 313 26 03
email info@mjd.nl

Stichting MJD

Overlastinterventie Beijum-Oost

Juli 2003

Inhoud

- Inleiding 3
- Doelstellingen 3
- Aanpak met betrekking tot bovengenoemde doelstellingen 3
- Resultaten 3
- Tijdspad 4
- Verantwoordelijkheden 4
- Huisvesting 4

Inleiding

De stichting MJD is door het projectbureau Ganashi gevraagd een offerte uit te brengen met betrekking tot de inzet van twee Antillianenwerkers in Beijum-Oost, in het kader van de sociale wijkvernieuwing, zoals beschreven in het projectplan "Er staat wat op het spel in Beijum-Oost, de aftrap". In eerste instantie is bepaald dat de periode, waarvoor deze offerte geldt, twee jaar zal zijn, met een eventuele verlenging van één jaar.

Doelstellingen

1. Het leveren van een bijdrage aan het vergroten van de veiligheid en het terugdringen van de overlast, veroorzaakt door (jong)volwassen Antilliaanse hanggroepen rond het winkelcentrum.
2. Voorkomen van groepsvorming met geïnstitutionaliseerde drugshandel.
3. Leveren van een bijdrage aan de positieverbetering van deze groep.
4. Informatie-uitwisseling en samenwerking in het kader van de sociale wijkvernieuwing.

Aanpak met betrekking tot bovengenoemde doelstellingen

Ten aanzien van 1 en 2:

Inzet van twee fte Antillianenwerkers in en rond het winkelcentrum, die op een outreachende en vindplaatsgerichte wijze de individuen en de groep benaderen. Op een praktische wijze kunnen zij individuen afscheiden van de groep, in een aantal gevallen in nauwe samenwerking met de politie. Deze inzet vindt ook buiten kantooruren plaats. Tevens het signaleren van structurele knelpunten en individuele problemen .

Ten aanzien van 3:

Het beschrijven van de groep, zowel naar samenstelling als individueel niveau, waarbij na een goede analyse toegeleid wordt naar trajecten met betrekking tot dagbesteding, scholing, opvang, activering en hulpverlening. Dit in nauwe samenwerking met de participerende organisaties binnen het projectplan.

Resultaten

- Een bijdrage leveren aan de leefbaarheid in de buurt en de onderlinge betrokkenheid tussen bewoners van verschillende etnische afkomst.
- Op individueel niveau een breder perspectief bieden door middel van toeleiding naar trajecten en het terugdringen van negatief gedrag.
- Een bijdrage leveren aan de integrale aanpak met betrekking tot de sociale wijkvernieuwing.

Tijdspad

Start werkzaamheden Antillianenwerkers:

zo spoedig mogelijk (afhankelijk van beschikbaarheid werkers).

Twee maanden na aanvang:

rapportage individuele- en groepsbeschrijving;
bepaling aantal waarvan toeleiding noodzakelijk is en personen getest zijn op haalbaarheid.

Per 1 januari 2004:

opname van de twee Antillianenwerkers in de zogenaamde schil rond het interventieteam Beijum-Oost;
zorgdragen voor randvoorwaarden met betrekking tot de samenwerking binnen dit verband.

Elke drie maanden:

rapportage aan de projectleider Beijum-Oost en de MJD account dienst OCSW (per 1 januari 2004).

Binnen een jaar na aanvang:

grondige evaluatie van de inzet en voortgang.

Elk jaar:

rapportage aan de stuurgroep Beijum-Oost

Verantwoordelijkheden

De werkzaamheden voor de rapportages en toeleiding van personen worden uitgevoerd door de Antillianenwerkers.

De verantwoordelijkheid voor de rapportages naar de dienst OCSW en de stuurgroep Beijum-Oost, alsmede de aansturing van de twee Antillianenwerkers ligt bij de Stichting MJD. Dit laatste geldt tevens voor het creëren van randvoorwaarden voor de werkers en het bevorderen van de samenwerking tussen de participerende organisaties .

Huisvesting

De Antillianenwerkers worden gehuisvest in het MJD-pand aan de Emingaheerd, op de grens van Beijum West en Beijum-Oost.

Indien de MJD met de gemeente overeenkomt het Hulpverleningsteam Ganashi op korte termijn een plek te geven, zal er tevens een Ganashi-hulpverlener worden gehuisvest in het MJD-pand. Huisvesting is noodzakelijk in verband met registratie en rapportage.

Rapportage

Overlastinterventie Winkelcentrum Beijum Oost 2005

Inleiding

In het kader van de aanpak in het kader van de sociale wijkvernieuwing in Beijum Oost heeft de MJD in opdracht van de Gemeente Groningen de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van dit project.

Vanaf september 2003 zijn hiertoe 2 straatwerkers aangesteld.

Doelstellingen van het project

1. Een bijdrage leveren aan het vergroten van de veiligheid en aan het terugdringen van overlast door Antilliaanse hangjongeren en volwassenen rond het winkelcentrum Beijum Oost
2. Voorkomen van groepsvorming en georganiseerde drugsriminaliteit
3. Positieve verbetering en toekomstperspectief voor de doelgroep

Hiertoe wordt de groep in kaart gebracht en per jaar worden er 10 personen per jaar intensief begeleid. In de praktijk is er sprake van een toename van Antilliaanse klanten en op dit moment worden er 45 intensief begeleid. De totale groep is uitgebreid tot een kleine 100 personen.

De oorzaak van deze ontwikkeling ligt in het feit dat er een toename te constateren is van personen die zonder inschrijving bij de GBA en zonder uitkering verblijven bij familie of vrienden. Ook hebben de bezuinigingen bij de reclassering ertoe geleid dat een groter aantal ex/delinquenten een beroep doet op de ondersteuning van de straatwerkers.

Resultaten trajecten

Metingen

Vanaf juli 2005 worden er per begeleide cliënt scores bijgehouden om de ontwikkeling bij te houden. Zo kan een werker ook constateren of zijn interventies succesvol zijn. Met behulp van een vijfpuntsschaal kan de vooruitgang in een tabel worden afgelezen. Deze scoringscriteria zijn als bijlage opgenomen.

Alle metingen zijn als bijlage toegevoegd

Resultaten

N=45

Huisvesting	start	6 maanden
Geen vaste woon- of verblijfplaats:	25	9
Problemen bij huidige huisvesting	2	0
Actief op zoek naar woonruimte/ingeschreven	2	1
Verblijf in opvang of begeleid wonen	0	2
Woning,kamer of woont bij ouders	16	33

De huisvestings situatie van de meeste cliënten is duidelijk verbeterd. Door samenwerkingsafspraken met corporaties hebben een aantal cliënten een woning toegewezen gekregen onder voorwaarde van begeleiding door de MJD

Financiën	start	6 maanden
Schulden, geen inkomen	9	2
Uitkering aangevraagd, aanmelding Geldzorg/GKB	1	0
Ontvangt uitkering, zicht op schulden	35	39
Bezig met verwerving inkomen, afbetalingsregeling	0	2
Vast inkomen, schulden afbetaald	0	2

De meeste cliënten hebben inzicht in schuldenproblematiek . Het overgrote merendeel is afhankelijk van een uitkering.

Arbeid	start	6 maanden
Geen werk en onderneemt geen actie	26	15
Cv opgesteld en schrijft sollicitatiebrieven	0	0
Actief op zoek naar vacatures en werk	11	16
Werkleertraject /vrijwilliger	8	12
Reguliere baan	0	2

Het aantal personen die actief op zoek zijn naar werk of in een werk/ leertraject zitten neemt toe. Het aantal mensen dat een reguliere baan vindt is zeer klein.

Onderwijs	start	6 maanden
Geen startkwalificatie	35	32
Bekend bij leerplicht wegens verzuim	0	0
Cliënt heeft voorber. middelbare opleiding afgemaakt	4	2
Cliënt is aangemeld voor nieuwe opleiding	2	5
Cliënt volgt met succes een opleiding	4	6

Het aantal personen zonder startkwalificatie is erg hoog.

Relaties/Sociale omgeving	start	6 maanden
Verkeert in gewelddadige relatie	17	16
Ziet in dat relatie ongezond is	0	0
Wil relatie verbeteren of verbreken	1	2
actie om relatie te verbreken	0	2
Heeft relatie verbroken of hersteld	27	25

Teveel mannen zitten in een gewelddadige relatie ,vaak als dader

Gezondheid	start	6 maanden
Onveilige seks of harddrugsgebruik	1	1
Wil stoppen met bovenstaande	1	1
Gestopt met grote kans op terugval	6	6
In behandeling, mindert softdrugs	4	11
Gestopt, gezond, voorbehoedsmiddelen	33	26

Te constateren is dat veel klanten gezonder leven, een aantal vertoont terugval en begint weer met softdruggebruik. Of men veilig vrij in deze mate is onduidelijk.

Politie en justitie	start	6 maanden
Zware criminaliteit	0	1
Lichtere vergrijpen	14	14
Wil stoppen met criminele activiteiten	2	2
Gestopt, maar wel in crimineel circuit	5	2
Niet meer in crimineel circuit	24	27

Een aantal personen is weer in het criminele circuit gekomen, een aantal is er uit gestapt. Nog steeds verkeert 40 procent in criminele kringen.

Vrije tijd	start	6 maanden	
Verkeerde vrienden met negatieve invloed	17	15	
Inzicht dat het verkeerde vrienden zijn	0	2	
Probeert contact te verbreken	2	2	
Heeft contact verbroken, nog geen nieuwe vrienden		0	0
Legt nieuwe contacten	26	26	

40 procent van de klanten heeft vrienden met een verkeerde invloed.

Verdere effecten

De veiligheidsbeleving van de burgers in Beijum Oost is duidelijk verbeterd. Binnen de totaalaanpak Beijum Oost levert dit project een duidelijke bijdrage middels samenwerking met de politie, opbouwwerk, ambiente en anderen. Binnen de eigen organisatie leveren zij een bijdrage aan het interculturalisatieproces en de overdracht van methodieken in de back/office, dit in nauwe samenwerking met de collega's van Prospero en het Randgroepenwerk Minderheden.

Knelpunten en toekomst

Het ontbreken van voldoende zelfstandige huisvesting, arbeid en scholing zijn grote knelpunten binnen het streven naar positieverbetering van de doelgroep en het terugdringen van de overlast en de groepsvorming. Tevens is het niet duidelijk of het project op de wijze wordt voortgezet in de toekomst. Deze doelgroep heeft langdurige en intensieve begeleiding nodig om terugval te voorkomen.

Methodiek

Deze methodiek is ontwikkeld in opdracht van de gemeente Groningen naar aanleiding van het Ariadne project. Het betrof een pilotproject van de stichting Maatschappelijke en Juridische Dienstverlening (MJD). Dit project wordt inmiddels gecontinueerd onder de naam Project Risicomeiden. Uit de ervaringen die tijdens dit project zijn opgedaan, blijkt dat een aantal werkwijzen, vaak in combinatie met elkaar, aansluiten bij de doelgroep. Het gaat hierbij om:

- integrale aanpak;
- vraaggestuurd werken;
- outreachend werken;
- scharrelen (presentiemethodiek);
- onorthodoxe werkwijze;
- empowerment

Integrale aanpak

Uitgangspunt vormt de integrale methodiek, waar een analyse met betrekking tot een aantal leefgebieden als basis dient. De inventarisatie vormt het uitgangspunt voor het begeleidingsplan en de prioriteiten die tijdens de begeleiding worden vastgesteld.

Tijdens de voorbereidingsfase wordt geïnventariseerd op welke leefgebieden de cliënt problemen heeft en welke de aard van deze problemen is.

De samenhang tussen de verschillende probleemgebieden maakt deel uit van de analyse en weegt mee bij het stellen van prioriteiten binnen het traject. De problematiek wordt in samenhang met de situatie en de leefgebieden van de cliënt geanalyseerd om effectieve hulp op lange termijn te bieden. Stap voor stap wordt gewerkt aan een verbetering op alle leefgebieden.

Omdat bij de doelgroep sprake is van meervoudige problematiek zijn vaak meerdere instanties naast de straatwerkers bij het proces betrokken. Het is noodzaak dat deze dezelfde lijn volgen.

Binnen het project worden op 8 leefgebieden geïnventariseerd:

- *Huisvesting*
- *Financiën*
- *Arbeid*
- *Onderwijs*
- *Relaties/sociale omgeving*
- *Gezondheid*
- *Politie/justitie*
- *Vrije tijd*

Vraaggestuurd werken

De cliënt is het uitgangspunt van de dienstverlening. De werkwijze bestaat uit op het individu toegesneden trajecten. De wensen en behoeften van de cliënt worden hierbij in samenhang met de problematiek omgezet in doelen. De straatwerkers hebben de flexibiliteit om aan te sluiten bij de behoeften van de verschillende cliënten. De houding van de straatwerker is daarbij afhankelijk van de cliënt. De cliënten hebben bij aanvang van het traject niet altijd een hulpvraag, omdat zij aangemeld worden door derden. Er is sprake van slechte ervaringen met straatwerkers en daardoor geen of weinig motivatie. Het is belangrijk om dit vertrouwen terug te winnen en samen met de cliënt de problemen op een rijtje te zetten en zo tot doelen te komen. In eerste instantie wordt dit gedaan door in te spelen op de hulpvraag van de cliënt of deze duidelijk te krijgen. Bepaalde problemen zullen hierdoor niet altijd direct bespreekbaar worden.

Outreaching werken

Outreaching werken wordt gekenmerkt doordat de straatwerker het initiatief neemt en niet afwacht totdat een cliënt met een hulpvraag komt. Daarnaast draagt de straatwerker de verantwoordelijkheid voor het in stand houden van het contact met de cliënt. Ook wanneer de cliënt afhaakt of tegenwerkt, zal de straatwerker contact blijven zoeken of 'de deur openhouden' wanneer de cliënt weer contact wil. Dit houdt in dat de straatwerker vaak de cliënt opzoekt en minder afspraken maakt op kantoor.

De straatwerker gaat op huisbezoek en werkt nauw samen met betrokken instanties. Praktische zaken worden samen met de cliënt geregeld, waarbij de straatwerker mee gaat op afspraken waar nodig. Ook het sociale netwerk van de cliënt kan bij het traject betrokken worden, wanneer dit nodig of nuttig is. Belangrijk hierbij blijft om naast de cliënt te staan en de cliënt zoveel mogelijk zelf te laten doen.

Presentie

De term 'scharrelen' is afgeleid van presentie. Onder 'scharrelen' wordt verstaan dat de straatwerker zich in de wereld van de cliënt ophoudt. De term presentie wordt hieronder nader verklaard.

Door continue en consequent aanwezig te zijn is het mogelijk 'online' te blijven met de cliënt. Gesproken wordt over een subject-subject relatie. Dit houdt in dat sprake is van een vorm van gelijkwaardigheid en dat met cliënt gesproken en overlegd wordt, de cliënt wordt serieus genomen en zaken worden ter discussie gesteld. Tevens is ook sprake van een subject-object relatie waarbij de straatwerker de controle neemt en heeft, maar dit is voor de cliënt minder zichtbaar.

Door middel van presentie in de leefomgeving van de cliënt, kunnen problemen in kaart gebracht worden die anders niet aan het licht zouden komen. Problemen worden eerder gesignaleerd en samen met de cliënt kunnen veranderingen bewerkstelligd worden die de zelfredzaamheid bevorderen. Presentie maakt vraaggestuurd werken makkelijker. De cliënt wordt gevolgd en gestuurd. Daarnaast maakt presentie het mogelijk vertrouwen op te bouwen met geïsoleerde en moeilijk bereikbare cliënten. Als de straatwerker zich als het ware inbed in de leefomgeving van de cliënt kan het netwerk van de cliënt ook ingeschakeld worden wanneer dit voor het dienstverleningsproces nodig is.

Onorthodoxe werkwijze

De onorthodoxe werkwijze houdt in dat de straatwerker mag afwijken van de standaardaanpak van probleembenadering en probleemhantering. Deze stijl van werken is niet gebonden aan regels, afspraken en reguliere methodieken. Het vraagt veel creativiteit en een actieve houding van de straatwerker. Uitgangspunt is dat de straatwerker kritisch blijft kijken naar de effecten van zijn handelen. De straatwerker put uit opgedane ervaringen in de praktijk en creëert nieuwe alternatieven.

Empowerment

De definitie luidt: *'Empowerment is een leerproces, een vormingsproces van mensen dat tot doel heeft de zelfsturende vermogens van het subject (de mens) te versterken en te vergroten. Waar het om gaat, is de zelfbeschikking over de alledaagse bestaansvoorwaarden (opnieuw) tot stand te brengen'*

Empowerment verwijst naar een proces dat naar een individueel bepaalde eindsituatie leidt. Het krijgt zijn vorm afhankelijk van het individu en de sociale situatie waarop het proces betrekking heeft. De beginsituatie van het proces van empowerment is vaak een situatie van onmacht, van vervreemding en hulpeloosheid. De cliënt heeft het gevoel geen greep te hebben op het eigen leven. Deze situatie van onmacht is maatschappelijk geconstrueerd. Het ontstaat, grotendeels ongewild en onbewust, in de voortdurende interactie tussen de cliënte en zijn sociale omgeving. Empowerment betekent afscheid nemen van een leven in onmacht. Vanuit een situatie van machteloosheid, berusting en ontmoediging gaan mensen hun leven (weer) in eigen handen nemen. In plaats van object, bepaald door zijn omgeving, wordt de cliënt een subject die zijn eigen leefwereld weer actief vorm geeft.

Scores op leefgebieden

Huisvesting

- 1 cliënt heeft geen vaste woon- of verblijfplaats
- 2 cliënt ondervindt/voorziet problemen in huidige woonsituatie
- 3 cliënt is actief op zoek naar woonruimte en staat waar mogelijk ingeschreven
- 4 cliënt verblijft in een opvanghuis of begeleid woontraject
- 5 cliënt heeft woning, kamer of woont bij ouders zonder problemen

Financiën

- 1 cliënt heeft geen inkomen
cliënt heeft schulden
- 2 cliënt heeft uitkering aangevraagd
cliënt is 23 jaar en aangemeld bij Geldzorg-GKB
- 3 cliënt ontvangt een uitkering
cliënt heeft zicht op schulden en brieven voor schuldeisers opgesteld
- 4 cliënt is bezig met het verwerven van een ander inkomen dan een uitkering
cliënt heeft een lopende afbetalingsregeling
- 5 cliënt heeft vast inkomen anders dan een uitkering
cliënt heeft alle schulden afbetaald

Arbeid

- 1 cliënt heeft geen werk en onderneemt geen acties
- 2 cliënt heeft sollicitatiebrieven en een CV opgesteld
- 3 cliënt is actief op zoek naar vacatures en werk
- 4 cliënt zit in een werk (/leer) traject of doet vrijwilligerswerk en zoekt verder naar reguliere baan
- 5 cliënt heeft een reguliere baan

Onderwijs

- 1 cliënt heeft geen startkwalificatie
- 2 cliënt is bekend bij leerplicht wegens verzuim
- 3 cliënt heeft middelbare opleiding afgemaakt, volgt momenteel geen opleiding
- 4 cliënt heeft zich aangemeld voor een nieuwe opleiding
- 5 cliënt volgt met succes een opleiding

Relaties sociale omgeving

- 1 cliënt verkeerd in ongezonde en/of gewelddadige relaties
- 2 cliënt ziet in dat relatie niet gezond is
- 3 cliënt wil aan de relatie werken of de relatie verbreken
- 4 cliënt neemt stappen om de relatie te verbreken of te herstellen
- 5 cliënt heeft relaties verbroken of op een positieve manier hersteld

Gezondheid

- 1 cliënt gebruikt regelmatig harddrugs
cliënt is vaak ziek en verwaarloosd zichzelf
cliënt heeft regelmatig onveilige seks en heeft in het verleden een of meerdere soa gehad
- 2 cliënt gebruikt sporadisch harddrugs
cliënt ziet het probleem omtrent gezondheid in
cliënt heeft regelmatig onveilige seks, maar laat zich niet onderzoeken
- 3 cliënt gebruikt dagelijks softdrugs
cliënt laat zich onderzoeken op soa en/of hiv
cliënt heeft onveilige seks en denkt niet na over de gevolgen
- 4 cliënt probeert te minderen met het gebruik van softdrugs
cliënt wordt behandeld voor gezondheidsproblemen
cliënt heeft een of meerdere soa en wordt hiervoor behandeld
- 5 cliënt is gestopt met drugsgebruik
cliënt is gezonder
cliënt heeft geen soa en gebruikt voorbehoedsmiddelen

Politie en Justitie

- 1 cliënt houdt zich bezig met zware criminele activiteiten
- 2 cliënt houdt zich nog bezig met lichtere vergrijpen
- 3 cliënt wil stoppen met criminele activiteiten
- 4 cliënt houdt zich niet meer bezig met criminele activiteiten, bevindt zich nog wel in het criminele milieu
- 5 cliënt houdt zich niet meer bezig met criminele activiteiten, bevindt zich niet meer in het criminele milieu

Vrije tijd

- 1 cliënt heeft verkeerde vrienden met een negatieve invloed
- 2 cliënt ziet in dat hij met verkeerde vrienden omgaat
- 3 cliënt probeert het contact met de verkeerde vrienden te verbreken
- 4 cliënt heeft contact verbroken, heeft momenteel geen (verkeerde) vrienden
- 5 cliënt legt nieuwe contacten